

तिलोत्तमा नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

भाग : २

तिलोत्तमा नगरपालिका

तिलोत्तमा नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्वत् २०७५ सालको कार्यविधि नं. ३

कार्यविधिको नाम : तिलोत्तमा नगरपालिकाको फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्लाष्टिकका, भोला, गिलास, प्लेट निषेध कार्यविधि-२०७५

पृष्ठभूमि :-

नेपालको संविधानले स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाच्न पाउने अधिकार प्रत्याभुत गरेको छ । यसका लागि मानव सिर्जित फोहरमैलाको प्रभावकारी व्यवस्थापन जरुरी छ । तिलोत्तमा नगरपालिका क्षेत्रमा बढ्दो शहरीकरणका कारण शहरी क्षेत्र तथा नगर भित्रका ग्रामीण क्षेत्रमा समेत फोहरमैलाको उत्पादनमा तीव्र गतिमा बढोत्तरी भैरहेको छ । यसैसन्दर्भमा नगवासीहरुमा फोहर व्यवस्थापन तथा सरसफाई सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्न, फोहरमैला व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको संलग्नता स्थापित गर्न, समुदायको चासो र संलग्नतामा अभिवृद्धि गर्न, फोहर संकलनदेखि व्यवस्थापन सम्मका सबै कार्यहरु सम्बन्धी पर्याप्त जानकारी दिन, फोहरको वर्गीकरण उपयुक्त र प्रभावकारी तरले गर्न, अस्पतालजन्य फोहर र प्लाष्टिकजन्य फोहरहरुको व्यवस्थापनमा सरलता ल्याउन, फोहर व्यवस्थापनमा साझेदार परिचालित गर्न तथा यस सम्बन्धी पर्याप्त नीतिगत तयारी र स्पष्ट कार्य योजनाको आवश्यकता देखिएकाले

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

नगरपालिकाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा ७ र फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ को दफा ५१ (२) दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४ तर्जुमा गरी लागू गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :-

- १.१ यस कार्यविधिको नाम “तिलोत्तमा नगरपालिकाको फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्लाष्टिकका भोला, गिलास, प्लेट निषेध कार्यविधि-२०७५” रहेको छ।
- १.२ यो कार्यविधि तिलोत्तमा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा :-

- विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,
- (क) “संविधान” भन्नाले नेपालको संविधान २०७२ सम्झनु पर्दछ।
- (ख) “स्थानीय तह” भन्नाले नेपालको संविधानको धारा ५६को उपधारा४ बमोजिमको नगरपालिका सम्झनुपर्दछ।
- (ग) “कार्यपालिका” भन्नाले तिलोत्तमा नगरकार्यपालिका सम्झनुपर्दछ।
- (घ) “प्रमुख” भन्नाले तिलोत्तमा नगरपालिकाको नगरप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) “उपप्रमुख” भन्नाले तिलोत्तमा नगरपालिकाको उपप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ।
- (च) “सदस्य” भन्नाले तिलोत्तमा नगरपालिकाको कार्यपालिका सदस्यलाई सम्झनु पर्दछ।
- (छ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले तिलोत्तमा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ज) “विषयगत शाखा” भन्नाले नगरपालिकाको कार्य विभाजन नियमावली २०७४ बमोजिमको विषयगत शाखालाई सम्झनु पर्दछ।
- (झ) “समिति” भन्नाले कार्य सम्पादन नियमावलीको नियम १५ बमोजिमका कार्यपालिकाका समितिहरूलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ञ) “कार्यविधि” भन्नाले “तिलोत्तमा नगरपालिकाको फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेट निषेध कार्यविधि-२०७५” बुझनुपर्दछ।
- (ट) “नगरपालिका” भन्नाले तिलोत्तमा नगरपालिका बुझनुपर्दछ।
- (ठ) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बुझनुपर्दछ।
- (ड) “फोहरमैला” भन्नाले घरेलु फोहरमैला, औद्योगिक फोहरमैला, रासायनिक फोहरमैला, स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला वा हानिकारक फोहरमैला सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले तत्काल प्रयोग हुनु नसक्ने

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

अवस्थामा रहेका, गाडी मर्मत र गाडी धुलाईबाट निस्केका, तरकारी बजारबाट निस्केका, फालिएका वा सडेगलेका, वातावरणमा छास आउने गरी निष्काशन गरिएका ठोस, तरल, ग्यास, लेदो, धुवाँ, धुलो, विद्युतीय तथा सूचना प्रविधिका लागि प्रयोग भएका सामग्रीहरु लगायतका पदार्थ वा त्यस्तै प्रकारका अन्य वस्तुहरु वा अनधिकृत रूपमा सार्वजनिक स्थलमा टाँसिएका पोष्टर, पम्पलेट र नेपाल सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी फोहरमैला भनी तोकिदिएको अन्य वस्तु समेतलाई जनाउनेछ ।

- (ठ) “हानिकारक फोहोरमैला” भन्नाले प्राकृतिक वातावरणमा छास त्याउने, मानव तथा अन्य प्राणीको स्वास्थ्यमा हानि नोक्सानी पुऱ्याउने विभिन्न रूपमा निष्काशित वस्तु, पदार्थ तथा रेडियो विकिरण सम्भनु पर्दछ ।
- (ण) “रासायनिक फोहोरमैला” भन्नाले यथास्थितिमा प्रयोग हुन नसक्ने जुनसुकै स्रोत तथा प्रक्रियाबाट निस्केका मानव स्वास्थ्य लगायत जीव, जन्तु एवं वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने सम्पूर्ण रासायनिक पदार्थहरु वा समय समयमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी रासायनिक फोहरमैला भनी तोकेको ठोस, तरल, धुलो, लेदो, ग्यास लगायतका पदार्थ वा वस्तुलाई सम्भनु पर्दछ ।
- (त) “स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला” भन्नाले अस्पताल, क्लिनिक, फार्मसी, औषधी पसल, ब्लड बैड, प्याथोलोजिकल प्रयोगशाला, पशु-स्वास्थ्यजन्य संस्था वा स्वास्थ्य अनुसन्धान केन्द्रबाट उत्पादन तथा निष्काशन हुने हानिकारक फोहरमैला सम्भनुपर्दछ ।

३ निर्देशक समितिको गठन :-

- ३.१ नगरपालिकाको फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सुचारु एवं सुव्यवस्थित ढंगले संचालन गर्न नगरपालिकामा देहायनुसारको निर्देशक समिति गठन गरिनेछ ।
- (क) नगर प्रमुख - अध्यक्ष
- (ख) कार्यपालिकाले मनोनयन गरेका कमितमा एक जना महिलासहित तीन जना - सदस्य
- (ग) प्रमुख प्रशाशकिय अधिकृत - सदस्य
- (घ) वातावरण क्षेत्रका अनुभवी प्रबुद्ध व्यक्तिबाट समितिले तोकेका दुई जना - सदस्य
- (ड) नगरपालिका वातावरण शाखा प्रमुख - सदस्य
- (च) तिलोत्तमा उद्योग वाणिज्य संघ, तिलोत्तमा व्यापार संघ, तिलोत्तमा व्यापार संगठनबाट एक/एक जना - सदस्य

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (छ) प्रतिनिधि गैसस महासंघ प्रतिनिधि - सदस्य
(ज) जिल्ला प्रशासन कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि- सदस्य
(झ) खानेपानी तथा सरसफाई सवडिभिजन कार्यालय प्रतिनिधि - सदस्य
(ञ) फोहरमैला व्यवस्थापन प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दामध्ये सम्बन्धित वडा समितिको सिफारिसमा एक जना - सदस्य
(ट) फोहर संकलन गरिने क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तिमा १ महिला सहित समितिले तोकेका दुई जना - सदस्य
(ठ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजक - सदस्य
(ड) खानेपानी तथा फोहरमैला व्यवस्थापन शाखा प्रमुख - सदस्य-सचिव
(ढ) नगरपालिका भित्रका सबै खानेपानी तथा सरसफाई संस्थाका अध्यक्षहरु - सदस्य
- ३.३ निर्देशक समितिको बैठक सामान्यतया २ महिनामा एकपटक बस्नेछ । बैठक अध्यक्षको आदेशले सदस्य सचिवले बोलाउने छ । आवश्यकता महसुस भएमा व्यवस्थापन समितिको बैठक जुनसुकै समयमा पनि बोलाउन सकिनेछ ।
- ३.४ निर्देशक समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा ५१ प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको गणपूरक संख्या पुगेको मानिने छ । बैठकको निर्णय अध्यक्षले प्रमाणित गर्नुपर्नेछ ।

४. निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :-

- (क) फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि आवधिक तथा वार्षिक योजनाहरु तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन मूल्याङ्कन र समीक्षा गर्ने,
(ख) फोहरमैला व्यवस्थापन तथा पूर्ण सरसफाई कार्यका लागि अभियान र चेतनामूलक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
(ग) वातावरण संरक्षण ऐन र नियमले दिएका अधिकार प्रयोग गरी आवश्यक कार्य गर्ने,
(घ) नगरपालिका क्षेत्रलाई पूर्णसरसफाईयुक्त क्षेत्र बनाउन वडास्तर र नगरस्तरबाट आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने ।
(ङ) फोहरलाई श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने,
(च) वर्गीकृत फोहरमध्ये कुहिने फोहरबाट कम्पोष्ट मल, प्लाष्टिकजन्य फोहरबाट हस्तकलाका सामग्री तथा अन्य प्रकृतिका फोहरलाई तीन आर (3R= Reduse, Reuse & Recycle)को अवधारणा अनुसार व्यवस्थापन गर्ने,

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (छ) फोहर व्यवस्थापनमा क्रमशः स्यानिटरी ल्याण्डफिलको अवधारणा अनुसार कार्य गर्ने,
- (ज) फोहोर व्यवस्थापनमा गैरसरकारी संस्थाहरू, निजी क्षेत्र र समुदायहरूको संलग्नता बढाउन आवश्यक नीति तय गर्ने,
- (झ) ल्याण्डफिल साइटको प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न श्रोतको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ञ) फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत साधन र जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने,
- (ट) फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाइमा लगाइएको शुल्कको समीक्षा गर्दै त्यसमा समयोचित पुनरावलोकन गर्ने,
- (ठ) ल्याण्डफिल साइटलाई प्रदुषणशून्य बनाउन प्रयास गर्दै त्यसका नकारात्मक प्रभावहरूलाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- (ड) जैविक फोहरबाट उर्जा, कम्पोष्ट बायोग्यास एवं मल बनाउने तथा प्लाष्टिक, धातु आदिलाई पुन प्रयोग गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (ढ) फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाइमा प्रचलित ऐन कानून तथा निर्देशिकाले तोकेको मापदण्ड पालना नगर्ने उपर आवश्यक कारबाहीका लागि निर्देशन गर्ने,
- (ण) फोहरमैला व्यवस्थापनमा प्रभावकारिता ल्याउन विषयगत समिति गठन गर्ने,
- (त) फोहर संकलन र व्यवस्थापन सेवा क्षेत्र विस्तार तथा सेवा प्रवाहमा सुधारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
- (थ) फोहरबाट जनस्वास्थ्यमा पर्न सक्ने नकारात्मक असर न्यूनीकरणका लागि उपायहरूको खोजी गरी आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गर्ने,
- (द) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बाट प्रदत्त वातावरणसँग सम्बन्धित अधिकारहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने,
- (ध) फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी काम गर्ने, विभिन्न राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्थाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने,
- (न) फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी काम गर्ने जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्न बडातहसँग समन्वय गर्ने ।

५. फोहोरमैला कम उत्पादन गर्ने :

- (१) व्यक्ति, संस्था वा निकायले सबै प्रकारका काम/कारोबार गर्दा उत्पन्न हुने फोहोरमैला यथाशक्य कम गर्नु पर्नेछ ।
- (२) आफ्नो क्षेत्र भित्र विसर्जन हुन सक्ने फोहरमैलाको विसर्जन वा पुनः प्रयोगको व्यवस्था मिलाई बाँकी फोहोरमैला मात्र निष्काशन गरी

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

फोहोरमैलाको परिमाणलाई घटाउनु प्रत्येक व्यक्ति, संस्था वा निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : “आफ्नो क्षेत्र” भन्नाले निजी घर कम्पाउण्ड, औद्योगिक क्षेत्रको परिसर, अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थाको परिसर, औद्योगिक प्रतिष्ठानको परिसर लगायत फोहोरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायको परिसरलाई सम्झनु पर्छ ।

६. फोहोरमैलाको पृथकीकरण :

- (१) नगरपालिकाले फोहोरमैलालाई जैविक, अजैविकलगायत विभिन्न प्रकारमा विभाजन गरी स्रोतमै छुट्याउने गरी तोक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम नगरपालिकाले तोकिदिए अनुसार फोहोरमैलालाई स्रोतमै छुट्याई सङ्ग्रहन केन्द्रसम्म पुऱ्याउने दायित्व त्यस्तो फोहोरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायको हुनेछ, र यसको लागि नगरपालिकासँग भएको प्रविधि, मालसामान, उपकरण, कण्टेनर आदि उपलब्ध गराउन समन्वय गरेमा लाग्ने शुल्क लिई सहयोग गर्न सक्नेछ ।

७. फोहोरमैलाको निष्काशन :

- (१) फोहोरमैला निष्काशनको समय, स्थान र तरिका नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (२) हानिकारक फोहोरमैला वा रासायनिक फोहोरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायले त्यस्तो फोहोरमैला तोकिए बमोजिम व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
- (३) हानिकारक फोहोरमैला वा रासायनिक फोहोरमैला सङ्ग्रहन केन्द्र वा स्थानान्तरण केन्द्रमा निष्काशन गरी पुनःप्रयोगमा आउने फोहोरमैलामा मिसाउन पाइने छैन ।

८. सेवा शुल्क उठाउन सक्ने :

- (१) नगरपालिका वा सम्बन्धित वडा र अधिकार प्राप्त संस्थाले फोहरमैला व्यवस्थापन गरे बापत सम्बन्धित व्यक्ति, संस्था वा निकायबाट सेवा शुल्क लगाई उठाउनेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको शुल्कको निर्धारण फोहरमैलाको परिमाण, तौल तथा प्रकृति र तोकिए बमोजिमका अन्य कुराहरुको आधारमा नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले गर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिमको शुल्क नगरपालिका वा सम्बन्धित वडा आफैले वा तोकेको संस्था वा निकाय मार्फत उठाउन सक्नेछ ।
- (४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न जिम्मेवारी पाएको व्यक्ति, संस्था वा निकायले नगरपालिका वा सम्बन्धित वडासँग भएको सहमतिको आधारमा फोहरमैला व्यवस्थापन गरे बापत सम्बन्धित व्यक्ति, संस्था वा निकायबाट सेवा शुल्क उठाउन सक्नेछ ।
तर तोकिए बमोजिमका विपन्न वर्गलाई सेवा शुल्कमा तोकिए बमोजिम छूट दिन सक्नेछ ।
- (५) यस नियम बमोजिम शुल्कबाट प्राप्त आमदानी तथा फोहरमैला व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराउँदा प्राप्त हुने आमदानी नगरपालिकाले सर्वसञ्चित कोषमा राखी सो रकम तोकिएको मापदण्डको अधीनमा रही फोहरमैलाको व्यवस्थापन, वातावरणीय संरक्षण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन स्थल प्रभावित क्षेत्रको विकासमा खर्च गर्नेछ ।

९. सेवा निलम्बन वा अन्त्य गर्न सक्ने :

- (१) नगरपालिकाले नियम ८ बमोजिमको सेवा शुल्क नबुझाउने सेवाग्राहीको फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी र नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाबाट उपलब्ध हुने अन्य सेवा निलम्बन वा अन्त्य गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ दफा १५ बमोजिम जिम्मेवारी पाएको व्यक्ति, संस्था वा निकायले यस कार्यविधिको नियम ८ को उपनियम (४) बमोजिमको सेवा शुल्क नबुझाउने सेवाग्राहीको फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा निलम्बन वा अन्त्य गर्न सक्नेछ र यसरी सेवा निलम्बन वा अन्त्य गरिएमा सोको जानकारी नगरपालिका वा सम्बन्धित वडालाई दिनु पर्नेछ ।

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम सेवाको निलम्बन वा अन्त्य गरिएको अवस्थामा आफ्नो घरबाट उत्पादन हुने फोहरमैलाको व्यवस्थापन सम्बन्धित घरधनी आफैले गर्नु पर्नेछ ।
- (४) सेवाग्राहीले नियम द बमोजिम बुझाउनु पर्ने सेवा शुल्क नबुझाएमा निजको एकीकृत सम्पत्ति कर वा व्यवसाय कर खातामा प्रविष्ट गरी सेवा शुल्क असुल गरिनेछ ।
- (५) सेवाग्राहीले नियम द बमोजिम बुझाउनु पर्ने सेवा शुल्क बुझाएमा निजलाई पुनः सेवा प्रदान गरिनेछ ।

१०. कसूर : कसैले देहायको कुनै काम गरेमा फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ र यस कार्यविधि बमोजिम कसूर गरेको मानिनेछः-

- (क) नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले तोकिदिएको समय र स्थान बाहेक अन्यत्र फोहरमैला निष्काशन गर्ने,
- (ख) कण्टेनर वा फोहरमैला सङ्गलन केन्द्रमा राखिएको फोहरमैला अनाधिकृत तवरले प्रयोग गर्ने,
- (ग) फोहरमैला सङ्गलन केन्द्रमा राखिएको कण्टेनर तोडेफोड गर्ने, क्षति पुऱ्याउने, राखिएको स्थानबाट हटाउने वा सङ्गलन केन्द्रमा कुनै नोकसानी पुऱ्याउने,
- (घ) फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ बमोजिम अनुमति नलिई फोहरमैला व्यवस्थापनको कार्य गर्ने,
- (ङ) फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ बमोजिम फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि प्रदान गरिएको अनुमतिपत्रमा उल्लिखित सर्तहरु उल्लंघन गर्ने,
- (च) फोहरमैला सङ्गलन केन्द्र, कण्टेनर वा फोहरमैला थुपार्ने ठाउँमा कुनै पनि किसिमको हानिकारक पदार्थ फाल्ने, राख्ने वा थुपार्ने,
- (छ) घर, कम्पाउण्ड तथा परिसरको फोहरमैला सडक वा अन्य सार्वजनिक स्थानमा राख्ने, फाल्ने वा थुपार्ने,
- (ज) फोहरबाट निस्केको दूषित पानी (लिचेट) वा ढल चुहाई अन्य व्यक्तिको घर वा जग्गा प्रदूषित गराउने,
- (झ) सडक वा अन्य सार्वजनिक स्थानमा सरसफाई तथा फोहरमैला सङ्गलन गर्न नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले तोकेको समय वा सफाई गर्दाको समयमा त्यस्तो ठाउँमा कुनै पनि किसिमको सवारी साधन बिसाउने वा बिसाई राखेको सवारी साधन हटाउन इन्कार गर्ने,

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (ज) नगरपालिकाले तोकेको ठाउँमा बाहेक जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्ने गरी सडक वा अन्य सार्वजनिक स्थानमा कुनै पनि किसिमको हानिकारक फोहरमैला राख्ने, फाल्ने, थुपार्ने वा निष्काशन गर्ने,
- (ट) रासायनिक फोहरमैला, औद्योगिक फोहरमैला, स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला वा हानिकारक फोहरमैला जथाभावी फाल्ने, राख्ने वा निष्काशन गर्ने वा गराउने,
- (ठ) औद्योगिक प्रतिष्ठान वा स्वास्थ्य संस्थाले उच्चोग वा स्वास्थ्य संस्थावाट निस्कने हानिकारक फोहरमैला जथाभावी फाल्ने, राख्ने वा निष्काशन गर्ने वा गराउने,
- (ड) फोहरमैला सङ्कलन, दुवानी तथा फोहरमैला व्यवस्थापनमा बाधा अवरोध सिर्जना गर्ने,
- (ढ) फोहरमैला सङ्कलन, दुवानी तथा अन्तिम निष्काशन स्थलमा अवरोध, बन्द, घेराउ गर्ने वा फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा हड्डताल गर्ने,
- (ण) फोहरमैला अत्यधिक उत्पादन हुने वस्तु भनी नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी प्रतिबन्ध लगाएको कुनै वस्तुको उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्ने,
- (त) फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ दफा ४४ विपरीत रासायनिक विषादीको आयात गर्ने वा म्याद नाघेको, समयावधि सकिएको औषधि नष्ट गर्ने जिम्मेवारी पूरा नगर्ने,
- (थ) स्रोतमै फोहरमैलाको पृथकीकरण नगरी नियम ६ विपरीत फोहरमैला मिसाएर निष्काशन गर्ने,
- (द) मरेको वा मारेको पशुपंक्षी र सोको लादी, प्वाँख, हड्डी तथा माछाको कत्ला आदि सार्वजनिक स्थल, सडक, गल्ली, चोकमा राख्ने, फाल्ने वा थुपार्ने,
- (ध) पैदल तथा सार्वजनिक यातायातका यात्रु तथा सवारीसाधनबाट जथाभावी फोहर फाल्ने,
- (न) चुरोट तथा सुर्तिजन्य (पान/पुकार/गुट्खा आदि) जस्ता बस्तुको फोहर जथाभावी फाल्ने ।

११. सजाय :

- (१) नियम १० को खण्ड (क) बमोजिमको कसूर गर्ने व्यक्तिलाई नगरपालिकाले पहिलो पटक भए तीन हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना, दोस्रो पटक सोही कसूर गरेमा तीन हजार रुपैयाँदेखि सात हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना र सोही कसूर तेस्रो वा सो भन्दा बढी पटक गरेमा प्रत्येक पटकको लागि दश हजार रुपैयाँका दरले जरिवाना गरी

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- फोहरमैला उठाउँदा लाग्ने खर्च समेत निजबाट असूल उपर गर्न सक्नेछ ।
- (२) नियम १० को खण्ड (ख) र (भ) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पाँच सय रुपैयाँदेखि तीन हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (३) नियम १० को खण्ड (ग) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पन्थ हजार रुपैयाँदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गरी कण्टेनर वा सङ्कलन केन्द्र व्यवस्थापन गर्न लाग्ने खर्च असूल उपर गर्न सक्नेछ ।
- (४) नियम १० को खण्ड (घ) र (ड) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पन्थ हजार रुपैयाँदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गरी अनुमति नलिएसम्म त्यस्तो कार्य गर्न रोक लगाउनेछ ।
- (५) नियम १० को खण्ड (च) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पाँच हजार रुपैयाँदेखि पन्थ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ र त्यस्तो वस्तु वा पदार्थबाट कुनै क्षति भइसकेको भए त्यस्तो क्षति बापतको रकम समेत कसूरदारबाट असूल उपर गर्न सक्नेछ ।
- (६) नियम १० को खण्ड (छ), (ज) र (द) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पाँच हजार रुपैयाँदेखि पन्थ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (७) नियम १० को खण्ड (ज्र) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले पाँच हजार रुपैयाँदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (८) नियम १० को खण्ड (ट), (ठ) र (त) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले दश हजार रुपैयाँदेखि एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ र सोही कसूर पुनः गरेमा पहिलो पटक गरेको जरिवानाको दोब्वर जरिवाना गरी प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति रद्द गर्नको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।
- (९) नियम १० को खण्ड (ड) र (ढ) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले दश हजार रुपैयाँदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना सजाय गर्न सक्नेछ ।
- (१०) नियम १० को खण्ड (ण) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले पाँच हजार रुपैयाँदेखि दश हजार रुपैयाँसम्म
-

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

जरिवाना वा फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ बमोजिम तीन महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

- (११) नियम १० को खण्ड (थ), (ध) र (न) बमोजिमको कसूर गर्नेलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले प्रत्येक पटक पाँच सय रुपैयाँ जरिवाना गर्न सक्नेछ । सोही कसूर पुनः गरेमा प्रत्येक पटक पाँच सय वृद्धि गरी जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१२. सेवा सुविधा तथा ऋण कारोबार रोक्का गर्न सकिने :

- (१) यस कार्यविधि बमोजिम तोकिएको सेवा शुल्क नबुझाउने वा बुझाउन अटेर गर्ने व्यक्तिको नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने कुनै सेवा सुविधाको अतिरिक्त विद्युत तथा टेलिफोन सेवा रोक्का गरिदिन तथा निजको नामको घर जग्गा बिक्री वा कुनै बैंकबाट भैरहेको वैक कारोबार रोक्का गर्नको लागि नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ । तर यसरी लेखी पठाउनु अघि सम्बन्धित व्यक्तिलाई सो सम्बन्धमा लिखित रूपमा जानकारी दिईनेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम लेखी आएमा त्यस्तो सेवा सुविधा रोक्नु सम्बन्धित निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

१३. स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैलाको व्यवस्थापन :

- (१) स्वास्थ्य संस्था स्थापना गर्नको लागि प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति दिने निकायले त्यस्तो स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा सञ्चालनको लागि अनुमति दिनु पूर्व फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी उपयुक्त व्यवस्था गरे वा नगरेको यकिन गरी उपयुक्त व्यवस्था गरेको भएमा मात्र अनुमति दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम अनुमति दिँदा स्वास्थ्य संस्थाले फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धमा पालन गर्नु पर्ने विशेष सर्त वा कायम गर्नु पर्ने मापदण्ड समेत तोकिदिन सक्नेछ ।

१४. रासायनिक विषादी सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) रासायनिक विषादीको आयात गर्दा तोकिए बमोजिमको मापदण्डको अधिनमा रही गर्नु पर्नेछ ।
- (२) समयावधि सकिएको रासायनिक विषादी तोकिएको मापदण्डको अधिनमा रही नष्ट गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको हुनेछ ।

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

---

१५. पुरस्कार दिन सकिने :

- (१) फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि नवीनतम अवधारणाहरूको विकास गर्ने, त्यस्तो कार्यलाई प्रोत्साहित गर्ने तथा फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यमा योगदान गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले सम्मान स्वरूप उपयुक्त पुरस्कार दिन सक्नेछ।
- (२) यस कार्यविधिको प्रतिकूल हुने गरी जथाभावी फोहरमैला राख्ने, थुपार्ने वा फाल्ने व्यक्तिको बारेमा प्रमाण सहित उजुरी दिने व्यक्तिलाई नगरपालिका वा सम्बन्धित वडाले सम्मान एवं नगद पुरस्कार समेत दिन सक्नेछ।

१६. फिल्डमा हाजिर गर्ने :

- (१) नगरपालिकाले फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन अनुसुची-१ बमोजिमको ढाँचामा खानेपानी तथा फोहरमैला व्यवस्थापन शाखा प्रमुखले प्रत्येक दिनमा भए गरेको फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यको प्रतिवेदन स्थलगत निरीक्षण गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्रतिवेदनका आधारमा सफाई कर्मचारी नियमित भए/नभएको, आफ्नो जिम्मेवारी बमोजिमको कामकाज गरे/नगरेको र निजको हाजिर वा गयलको विवरण प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट अध्यावधिका लागि प्रशासन शाखालाई निर्देशन दिनुपर्नेछ।

१७. प्लाष्टिकका भोला, गिलास, प्लेट निषेध सम्बन्धमा

कुनैपनि फर्म, कम्पनी वा व्यक्तिले प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेट प्रयोग गर्न पाउने छैन। यो कार्यविधि प्रारम्भ हुँदाका बखत प्रचलित कानून बमोजिम उत्पादन गरी मौज्दातमा रहेका प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेट यो निर्देशिका प्रारम्भ भएका मितिले तीन महिना भित्र खप्त वा उचित व्यवस्थापन गरी सो को जानकारी नगरपालिकालाई दिनु पर्नेछ। सो अवधि भित्र खप्त वा उचित व्यवस्थापन नगरी मौज्दात रहन गएको प्लाष्टिक भोला नगरपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा लिई उचित तरिकाबाट विसर्जन गर्नेछ।

- (क) प्लाष्टिक भोला आयात, भण्डारण, विक्री वितरण तथा प्रयोगमा प्रतिबन्धः
यो कार्यविधि प्रारम्भ भएपछि प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेटको उत्पादन, आयात, भण्डारण, विक्री वितरण तथा प्रयोग गर्न समेत पाइने छैन।
- (ख) उत्पादकको दायित्वः

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि प्रत्येक उत्पादकको कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछ :

● हाल संचालित प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेट उद्योगहरूले कार्यविधि लागु भएको मितिले ६ महिना भित्र उत्पादन व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

● नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको नमूनामा आधारित रही प्लाष्टिकका भोला, गिलास, प्लेटहरूको विकल्पहरूको विकास गर्नुपर्ने छ ।

(ग) **नगरबासीहरूको दायित्व :** प्लाष्टिक भोला प्रयोगकर्ताको दायित्व देहायबमोजिम हुनेछ :

(क) कुनै पनि प्रकारका प्लाष्टिक भोला र प्लाष्टिक ग्लास, प्लेट प्रयोग नगर्ने, प्रयोगमा आइसकेका प्लाष्टिक भोला ग्लास उपयुक्त ढंगले बिसर्जन गर्ने,

(ख) कुनै पनि अवस्थामा प्लाष्टिक भोलाको माग तथा प्रयोग नगर्ने,

(ग) समान किन्न जाँदा नगरपालिकाले नमूनाको रूपमा उपलब्ध गराएको ढाँचाका भोलाहरू प्रयोग गर्ने,

(घ) कपडा, कागज, अल्पो लगायतबाट बनेका वा अन्य वैकल्पिक भोलाहरू प्रयोग गर्नको लागि प्रोत्साहित गर्ने,

(ङ) घर, टोल, समाज लगायत आफ्नो निवास वरिपरिको क्षेत्रलाई प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेटमुक्त क्षेत्रको रूपमा घोषणा गर्ने ।

(घ) **नगरपालिकाको दायित्व :** प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेटको प्रयोगलाई नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने प्रयोजनको लागि नगरपालिकाले देहायका कार्य गर्ने वा गराउनेछ :

(क) प्लाष्टिक भोला र प्लाष्टिक ग्लास, प्लेट प्रयोगलाई नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(ख) प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेटलाई प्रयोग नगर्न उत्प्रेरणा जगाउने,

(ग) प्रयोग भएको प्लाष्टिक भोला, गिलास, प्लेटलाई जहाँबाट खरिद गरी ल्याइएको हो त्यहाँ नै फर्काउन प्रोत्साहित गर्ने,

(घ) फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पहल तथा सचेतना कार्यक्रम गर्ने साथै सुविधा, पुरस्कार प्रदान गर्न नीतिगत व्यवस्था गर्ने,

(ङ) प्लाष्टिक भोला भन्दा उत्तम अन्य वातावरणमैत्री थप विकल्प पनि खोज्ने र क्रमिक रूपमा प्लाष्टिक विस्थापित गर्दै जाने नीति अवलम्बन गर्ने,

(च) यस कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि अनुगमन गर्ने ।

(ङ) **सामान विक्रेताको दायित्व :** प्रत्येक प्लाष्टिक भोला, ग्लास, प्लेट विक्रेताको दायित्व देहायबमोजिम हुनेछ :

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (क) यस कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिमको कपडा, कागज, अल्पो, फाईबर लगायत भोला मात्र विक्री गर्ने,
- (ख) प्लाष्टिकका भोला विक्रीका लागि उत्पादक वा अन्य आएमा नगरपालिकालाई तुरुन्त जानकारी गराउने । कपडा वा वैकल्पिक भोला प्रयोग गर्ने र प्लाष्टिकका भोला बन्देज गरिएको जानकारी उपभोक्तालाई गराउने,
- (ग) आफ्नो व्यवसायिक क्षेत्रभित्र प्लाष्टिक को सबै प्लाष्टिक भोलाहरु संकलन गरी पुनःप्रयोगमा पठाउने वा स्व व्यवस्थापन गर्ने,
- (घ) सामान किन्न आउँदा आफैतै भोला लिएर आउन अनुरोध गर्ने ।
- (ङ) प्लाष्टिकका भोलामा सामान विक्री नगर्ने ।
- (च) **अनुगमन समिति :** यस कार्यविधि बमोजिमको प्लाष्टिक भोलाको नियमन तथा नियन्त्रण सम्बन्धी काम प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न देहायबमोजिमको नगरपालिकास्तरीय अनुगमन समिति रहनेछ :
- (क) नगर प्रमुख - संयोजक
- (ख) नगर उपप्रमुख- सहसंयोजक
- (ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
- (घ) तिलोत्तमा उद्योग वाणिज्य संघ, तिलोत्तमा व्यापार संघ, तिलोत्तमा व्यापार संगठनबाट एक/एक जना गरी तीन जना- सदस्य
- (ङ) नगरपालिका भित्रका खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाका अध्यक्षहरु -सदस्य
- (च) सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ दुई जना - सदस्य
- (छ) वातावरण शाखा प्रमुख- सदस्य सचिव
- (छ) **अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :** अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- यस कार्यविधि बमोजिम जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
  - नियमित अनुगमन गरी कारबाहीका लागि नगरपालिकालाई सिफारिस गर्ने ।
  - फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यकता अनुसार सुविधा, पुरस्कार प्रदान गर्न नीतिगत व्यवस्थाको लागि सिफारिस गर्ने ।
  - प्लाष्टिक भोलाको व्यवस्थापनमा नगरपालिकाले तोकिदिए बमोजिमको अन्य काम गर्ने ।

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

- (ज) वडागत अनुगमन समिति : प्लाष्टिक भोलाको नियमन तथा नियन्त्रण गर्ने प्रयोजनको लागि प्रत्येक वडामा देहाय बमोजिमको वडागत अनुगमन समिति रहनेछ ।
- (क) वडा अध्यक्ष -संयोजक
- (ख) वडास्तरीय सरसफाई संयोजक- सदस्य
- (ग) वडा सचिव -सदस्य सचिव,
- (घ) तिलोत्तमा उच्चोग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ, व्यापार संगठन लगायातका स्थानीय व्यवसायिक छाता संगठनका प्रतिनिधिहरु एक/एक जना- सदस्य
- (ङ) ईलाका प्रहरी कार्यालय/अस्थायी प्रहरी चौकीका प्रतिनिधि एक जना- सदस्य
- (च) स्थानीय जानकारहरु मध्येबाट बढीमा ४ जना- सदस्य ।
- (झ) वडागत अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :
- वडागत अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :
- (क) आफ्नो वडा भित्र प्लाष्टिक भोलाको उत्पादन, भण्डारण, बिक्री, वितरण वा प्रयोग भए वा नभएको अनुगमन गर्ने,
- (ख) यस कार्यविधि विपरित प्लाष्टिक भोला उत्पादन, संकलन, बिक्री वितरण वा भण्डारण गर्ने फर्म, कम्पनी वा व्यक्तिबाट प्लाष्टिक भोला जफत गर्ने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिम जफत भएका प्लाष्टिक भोलाको मुचुल्का बनाई वातवरणमैत्री हुने गरी उपलब्ध प्रविधि अनुरूप नष्ट गर्ने,
- (घ) जफत भएका प्लाष्टिक भोला, ग्लास, प्लेट नष्ट गर्दा लाग्ने खर्चमा ५० प्रतिशत थप गरी हुन आउने रकम कसुरदारबाट असुल उपर गर्ने,
- (ङ) कसुरको मात्रा हेरी सजायको लागि नगरपालिकास्तरीय अनुगमन समितिमा पठाउने,
- (च) प्लाष्टिक भोलाको उत्पादन, आयात, भण्डारण, बिक्री वितरण तथा प्रयोग, नियमन तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित जनचेतनामूलक काम गर्ने/गराउने,
- (छ) नगरपालिकास्तरीय अनुगमन समिति तथा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन पालन गर्ने ।
- (ज) कसूर :
- यस कार्यविधि विपरीतको भोला, ग्लास, प्लेट उत्पादन, भण्डारण, बिक्री वितरण वा प्रयोग गरेमा यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि कसुर गरेको मानिनेछ ।
-

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३

(ट) दण्ड सजाय :

- (१) तोकिएका सर्त बन्देजहरुको उल्लंघन गर्ने कारोबारवालाहरुको अनुमति वा दर्ता खारेजी तथा कारोबार नगरपालिकाले बन्द गर्न सक्नेछ ।
- (२) प्लाष्टिक भोला, ग्लास, प्लेट प्रयोग गरेको पाइएमा उपभोक्तालाई प्रति पटक रु. २००/- त्यसैगरी बिक्री पसललाई रु. १०००/- र उच्चोगलाई रु. १०,०००/- जरिवाना लाग्ने छ । जरिवाना वडा कार्यालय तथा नगरपालिकाले गर्ने छ ।

(ठ) पुनरावेदनः

दण्ड सजाय चित नबुझेले सो निर्णय वा आदेश भएको मितिले पैतीस दिन भित्र न्यायिक समितिमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(ड) विविध :

- (१) यस कार्यविधिको पालना गर्नु/गराउनु प्रत्येक सरकारी कार्यालय, वडा कार्यालय, प्रत्येक व्यापारिक प्रतिष्ठान, पसल, होटल, स्कूल, कलेज, टोल विकास संस्था, खानेपानी तथा सरसफाई संस्था, सामुदायिक बन लगायत सबै नगरबासीहरुको कर्तव्य हुनेछ । आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र नगरपालिकाले जनस्वास्थ्य र वातावरण संरक्षण गर्ने हेतुले यस कार्यविधिकामा व्यवस्था भएका प्रावधानका अतिरिक्त अन्य थप व्यवस्था गर्न सक्नेछ तर उक्त प्रावधानहरु वातावरण संरक्षण ऐनले निर्दिष्ट गरेका प्रावधानहरुको प्रतिकूल हुनेछैनन् ।
- (२) नगरपालिकास्तरीय तथा वडा स्तरीय अनुगमन समितिले दिएको निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

ਖੱਡ ੨) ਤਿਲੋਤਮਾ, ਵੈਖਾਖ ਮਹਿਨਾ ੧੮ ਗਤੇ ੨੦੭੫ ਸਾਲ (ਸੰਖਿਆ ੩

अनुसूची १

तिलोत्तमा नगरपालिकाको फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्लाष्टिकका, भोला, गिलास, प्लेट नियेध कार्यविधि-२०७५ को नियम १६ सँग सम्बन्धित

मिति :

श्रीमान प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू

३ तिलोत्तमा नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, मणिग्राम, रुपन्देही ।

विषयः नगरसफाईको दैनिक प्रतिवेदन

उपर्युक्त सम्बन्धमा मिति ..... मा नगर सफाई कार्यको कर्मचारीहरूको हाजिरी प्रतिवेदन विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरेको व्यहोरा सादर अनुरोध छ ।

तयार गर्ने

पेश गर्ने

प्रमाणिकरण मिति : २०७५ वैशाख १८ गते

आज्ञाले

(कृष्णप्रसाद सापकोटा) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

खण्ड २) तिलोत्तमा, वैशाख महिना १८ गते २०७५ साल (संख्या ३